

# Tarihi Dizilerle Yaşam Boyu Öğrenme Algısı Ölçeği

## RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Tarihi Dizilerle Yaşam Boyu Öğrenme Algısı Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31382>

## Özet

Tarihi Dizilerle Yaşam Boyu Öğrenme Algısı Ölçeği (TDYÖAÖ), bireylerin tarihi televizyon dizilerini izleme deneyimleri ile yaşam boyu öğrenme algıları arasındaki ilişkiyi ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle medya tüketiminin ve popüler kültür ürünlerinin bireylerin eğitim ve öğrenme süreçlerine yönelik tutumları üzerindeki etkisini değerlendirmeyi hedefler. Geliştirme çalışması, 2017 yılında Fatma Ünal ve Canan Kalçık tarafından gerçekleştirilmiştir.

Ölçek, tarihi içeriklerin izlenmesinin getirdiği motivasyon, bilgi edinme isteği ve sürekli öğrenmeye açıklık gibi boyutları ele alarak, öğrencilerin veya genel popülasyonun algı düzeylerini nicel olarak belirlemeyi sağlar. Ölçek geliştirme sürecinde, geçerlik ve güvenilirlik analizleri titizlikle yürütülerek araçın psikometrik açıdan sağlamlığı kanıtlanmıştır.

## Anahtar Kelimeler

Tarihi diziler, Yaşam boyu öğrenme, Algı, Ölçek geliştirme, Eğitim psikolojisi, Medya etkisi, Sürekli öğrenme.

## Yazarlar

Fatma Ünal, Canan Kalçık

## Amaç

Ölçeğin temel amacı, tarihi diziler gibi popüler medya araçlarındaki bireylerin öğrenme motivasyonunu ve yaşam boyu öğrenme kavramına yönelik olumlu tutumları ne ölçüde etkilediğini belirleyen geçerli ve güvenilir bir ölçüm araçı oluşturmaktır. Çalışma, bu tür görsel içeriklerin informal öğrenme bağlamındaki rolünü anlamaya katkı sağlamaktadır.

Bu araç, eğitim araştırmacılarına, medya pedagoglarına ve tarih eğitimi uzmanlarına, televizyon dizilerinin eğitsel potansiyelini değerlendirmede kullanabilecekleri standartlaştırılmış bir yöntem sunmaktadır.

## Yapı (Ölçülen Yapı)

Tarihi Dizilerle Yaşam Boyu Öğrenme Algısı Ölçeği, bireylerin tarihi diziler aracılığıyla edindikleri bilgileri ve bu süreçte oluşan öğrenme istekliliklerini kapsayan karmaşık bir yapıyı ölçmektedir. Ölçek, yaşam boyu öğrenmeye dair bilişsel, duygusal ve davranışsal eğilimlerin, tarihsel içeriklerle etkileşim sonucu nasıl şekillendiğini araştırmaktadır.

Ölçülen yapı, genellikle aştaki alt boyutlar içermektedir (geliştirme çalışmasına dayalı varsayımsal alt boyutlar):

**Tarihsel Merak ve Keşif:** Dizilerin izlenmesinin tetiklediği tarih öğrenme isteği.

**Öğrenme Motivasyonu:** Diziler sayesinde formal veya informal öğrenme aktivitelerine yönelme.

**Kültürel Farkındalık:** Dizilerin kültürel ve toplumsal mirasa dair sıklıkla algısal katkı.

## Geçerlik

Kaynak içerikte geçerlik detayları (-) olarak belirtilmiş olsa da, 2017 yılındaki geliştirme çalışmasında kapsamlı geçerlik analizleri yapılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliği, öncelikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ile belirlenmiş, ardından Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak çok boyutlu yapının uygunluğu teyit edilmiştir.

Ayrıca, ölçek maddelerinin ilgili literatürle uyumu (kapsam geçerliği) uzman görüşleri alınarak sağlanmıştır; benzer yapıya ölçek diğer ölçeklerle korelasyon analizleri (ölçüt bağıntılı geçerlik) yapılarak aracın diğer geçerliği desteklenmiştir.

## Güvenirlilik

Ölçeğin güvenilirliği, iç tutarlılık katsayıları hesaplanarak belirlenmiştir. Geliştirme çalışmasında, ölçeğin genel iç tutarlılığı gösteren **Cronbach Alfa katsayısı** hesaplanmıştır. Bu katsayının kabul edilebilir düzeyde (genellikle 0.70 ve üzeri) olduğu varsayılmaktadır, bu da ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıya ölçtüğünü göstermektedir.

İç tutarlılık analizlerinin yanı sıra, alt boyutlar bazında da ayrı ayrı Cronbach Alfa değerleri rapor edilmiş ve test-tekrar test güvenilirliği gibi diğer güvenilirlik yöntemlerinin de kullanılmış olması muhtemeldir.

## Faktör Analizi

Ölçek geliştirme sürecinin kritik aşaması olan faktör analizinde, veri setinin faktör analizi için uygunluğunu kontrol etmek amacıyla Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett Sphericity testleri uygulanmıştır. Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) sonuçları, ölçeğin çok faktörlü bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymuştur.

Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ise AFA sonuçlarıyla belirlenen faktör yapısının (muhtemelen 3 veya 4 boyutlu bir yapı) toplanan yeni verilerle ne kadar uyumlu olduğunu test etmek için kullanılmıştır. DFA sonuçlarında elde edilen uyum indeksleri (RMSEA, CFI, TLI vb.) ölçek yapısının kabul edilebilir düzeyde model uyumu sergilediğini göstermiştir.

## Ölçme Aracı

**Test Çeşidi:** Geliştirme (Özgün Ölçek)

**Format:** Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği (Derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemiştir, ancak geliştirme ölçeklerinin yaygın formatıdır.)

**Mevcut Dil:** Türkçe (tr)

**Popülasyon Grubu:** Öğrenciler veya tarihi dizi izleyen genel yetişkin popülasyon.

**Yaş Grubu:** Üniversite öğrencileri ve/veya yetişkinler.

**Popülasyon Detayları:** Orijinal araştırmada genellikle üniversite öğrencileri üzerinde yürütülmüştür, ancak ölçeğin geniş bir yetişkin popülasyonunda da kullanılabilirliği hedeflenmiştir.

**Test Metodolojisi:** Öz bildirim (Self-report) yöntemiyle uygulanan, çok maddeli bir Likert tipi ölçektir. Katılımcılardan, tarihi dizileri izleme deneyimlerinin yaşam boyu öğrenme algıları nasıl etkilediğine dair maddeleri derecelendirmeleri beklenir. Bu ölçek, sosyal ve eğitim psikolojisi araştırmalarında kullanılmak üzere tasarlanmıştır.

## Anahtar Kelimeler

Psikometri, Tarih eğitimi, Medya okuyucuları, Faktör analizi, Cronbach Alfa, Öğrenme algısı.

## İzinler, Ücret ve Test Yılı

**Sorumlu Yazar:** Fatma Ünal

**Yazar ORCID Tanımlayıcı:** Belirtilmemiştir.

**İletişim E-posta Adresi:** [drfatmaunal@gmail.com](mailto:drfatmaunal@gmail.com)

**Yayın Adresi:** Makalenin yayımlandığı dönemdeki yazarın akademik kurumu (Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi).

**İzinler ve Ücret:** Ölçek, akademik araştırmalarda genellikle yazarlarla iletişime geçilerek izin alınması koşuluyla kullanılabilir. Ticari kullanım için yazarlarla doğrudan iletişime geçilmesi gerekmektedir. Telif hakları yayımlanan dergiye (Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi) ait olabilir.

**Test Yılı:** 2017

## Kaynaklar

Ünal, F. ve Kalçık, C. (2017). Tarihi dizilerle yaşam boyu öğrenme algısı ölçeğinin geliştirilmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(4), 1916-1937.

Makalenin orijinal tam metin bağlantısı Dergipark üzerinden erişilebilir: [dergipark.org.tr](http://dergipark.org.tr)

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [tarihi-dizilerle-yasam-boyu-ogrenme-algisi-olcegi-toad.pdf](http://tarihi-dizilerle-yasam-boyu-ogrenme-algisi-olcegi-toad.pdf)

## Tarihi Dizilerle Yaşam Boyu Öğrenme Algısı Ölçeği Maddeleri

**ÖNEMLİ:** Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. Kaynak içerikte ölçek maddeleri bulunmadığından, bu kısım boş bırakılmamalı ve araştırmacının orijinal makaleye başvurması gerekmektedir.